

INTERVENCIÓ EN LES DISFUNCIONS OROFACIALS

▪ DADES GENERALS DE L'ASSIGNATURA

6 ECTS

3º curs / 2n semestre / obligatòria

Ana Luisa Lou

aloum@uoc.edu

Llicenciada en Pedagogia. Diplomada en Professorat d'educació general bàsica. Postgrau: Especialista en Pertorbacions del llenguatge i l'audició. Màster en Psicologia de l'Educació. Logopeda en el Centre LAC (Llenguatge, aprenentatge, comunicació) i el centre Altaveu de Barcelona.

Ester Rodríguez León

esterrole@uoc.edu

Diplomada en Logopèdia. Diplomada en Treball Social. Mestra d'Audició i Llenguatge. Màster en Motricitat Orofacial. Màster Universitari en Dificultats de l'Aprenentatge i Trastorns del Llenguatge. Coordinadora del Servei de Logopèdia CU +.

▪ DESCRIPCIÓ

Els objectius d'aquesta assignatura són promoure el raonament clínic de l'alumne davant de la diversitat de problemàtiques relacionades amb les disfuncions orofacials, oferir una visió detallada de la intervenció logopèdica en les disfuncions de la respiració, la deglució, la masticació, la succió i la parla; així com plantejar el treball més adient en la intervenció en alteracions específiques com les fissures labiopalatines o l'alteració de l'articulació temporomandibular, entre altres.

S'utilitzaran diverses estratègies per planificar la intervenció logopèdica en els trastorns analitzats, aportant informació sobre els aspectes que incideixen en les diferents alteracions i establint les línies bàsiques del tractament.

Així mateix, s'incidirà en l'elaboració de pautes i programes d'intervenció adaptats a les diferents problemàtiques i es potenciarà el coneixement dels recursos i les eines necessàries que permetin prendre decisions adequades i dur a terme una intervenció acurada i eficaç.

▪ L'ASSIGNATURA EN EL CONJUNT DEL PLA D'ESTUDIS

L'assignatura d'Intervenció en les disfuncions orofacials pertany al conjunt d'assignatures obligatòries del Mòdul 4. La intervenció logopèdica. Concretament, a la matèria d'Intervenció en les alteracions específiques.

▪ CAMPS PROFESSIONALS EN QUÈ ES PROJECTA

▪ CONEIXEMENTS PREVIS

Es recomana haver cursat l'assignatura d'Anatomia i fisiologia dels òrgans de la parla i l'audició i la de Disfuncions orofacials.

▪ INFORMACIÓ PRÈVIA A LA MATRÍCULA

Com a prova d'avaluació final, aquesta assignatura té un examen presencial obligatori.

▪ COMPETÈNCIES

Competències

Competències bàsiques i generals

G3 - Interactuar amb altres persones amb empatia, demostrant habilitats en les relacions interpersonals.

CB2 - Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CB3 - Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Competències transversals

T2 - Projectar els valors de l'emprenedoria i de la innovació en l'exercici de la trajectòria personal acadèmica i professional a través del contacte amb diferents realitats de la pràctica i amb motivació cap Fundació Universitària del Bages Ana Lou Moreno i Ester Rodriguez León al desenvolupament professional.

T3 - Interactuar en contextos globals i internacionals per identificar necessitats i noves realitats que permetin transferir el coneixement cap a àmbits de desenvolupament professional actuals o emergents, amb capacitat d'adaptació i d'autodirecció en els processos professionals i d'investigació.

Competències específiques

E5 - Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, establint objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenent a les diferents etapes evolutives de l'ésser humà.

E6 - Seleccionar, implementar i facilitar l'aprenentatge de sistemes de comunicació augmentatius així com el disseny i ús de pròtesis i ajudes tècniques necessàries adaptats a les condicions físiques, psicològiques i socials dels seus pacients.

E7 - Assessorar a famílies ia l'entorn social dels usuaris, afavorint la seva participació i col·laboració en el tractament logopèdic.

E8 - Ser capaç de treballar en els entorns escolar, assistencial, sanitari, sociosanitari, així com en equips uniprofessionals i multiprofessionals. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb la prevenció i assistència logopèdica.

E10 - Conèixer els límits de la professió i les seves competències sabent identificar quan és necessari un tractament interdisciplinari o la derivació a un altre professional.

E11 - Explicar i argumentar el tractament seleccionat.

E12 - Conèixer, dissenyar i aplicar programes preventius relacionats amb la logopèdia, i fomentar les habilitats comunicatives en la població.

E16 - Conèixer i valorar de forma crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.

E17 - Ser capaç d'establir una comunicació clara i eficient amb el pacient, els seus familiars i amb la resta de professionals que intervenen en la seva atenció adaptant-se a les característiques sociolingüístiques i culturals de l'interlocutor.

E18 - Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic, seguiment, finalització i derivació.

E19 - Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.

E22 - Incorporar els principis ètics i legals de la professió a la pràctica, integrant els aspectes socials i comunitaris en la presa de decisions.

E23 - Ser capaç d'exercir la professió, respectant l'autonomia del pacient, els seus determinants genètics, demogràfics, culturals i econòmics, aplicant els principis de justícia social i comprenent les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.

- **RESULTATS D'APRENTATGE**

Dissenya projectes d'intervenció logopèdica, seleccionant el model, els objectius, les tècniques i recursos adequats per a la intervenció logopèdica atenent als condicionants de cada un dels àmbits d'intervenció: educatiu, social i sanitari. Fundació Universitària del Bages Ana Lou Moreno i Ester Rodriguez León

Redacta informes d'intervenció amb la correcció formal pertinent adequant la informació necessària quan va dirigit a la pròpia família com a altres professionals implicats en el cas (foniatres, otorrinos, mestres, pediatres, etc.).

Especifica de forma àmplia un conjunt de consells pràctics per incitar la participació de la família en el tractament logopèdic.

Mostra habilitats per tractar pacients amb trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals i identifica les situacions que requereixen la derivació a altres professionals.

Argumenta sobre la importància i la influència de l'entorn social en la millora del tractament logopèdic de diferents casos pràctics.

Identifica i usa de forma correcta cadascun dels elements que determinen la qualitat i l'eficiència en l'emissió vocal: el timbre, l'entonació, la intensitat, l'expressivitat, l'articulació i la projecció com a model en la intervenció logopèdica.

Analitza les capacitats personals i professionals pròpies en relació a diferents àmbits de la pràctica professional.

Avalua pràctiques professionals en contextos emergents i globals i proposa línies d'intervenció ajustades a les diferents realitats.

Es desenvolupa en situacions complexes o que requereixen el desenvolupament de noves solucions tant en l'àmbit acadèmic com laboral o professional dins el àmbit de la logopèdia.

Recopila i interpreta dades i informacions sobre les que fonamentar les seves conclusions incloent-hi, quan calgui i pertinent, la reflexions sobre assumptes d'índole social, científica o ètica en l'àmbit de la logopèdia.

▪ CONTINGUTS

Bloc 1. Fonaments de la intervenció logopèdica en disfuncions orofacials. Raonament Clínic. De l'exploració a la intervenció. Tipus de Teràpies. Bloc 2. Bases de la intervenció logopèdica en les disfuncions orofacials. La intervenció multidisciplinària i la implicació del pacient i la família. Planificació del tractament. Bloc 3. Intervenció logopèdica en les alteracions de Motricitat Orofacial. Tractament en les disfuncions orofacials. Tractament en les alteracions específiques. Bloc 4. Intervenció logopèdica en els trastorns de l'articulació i la parla. Tractament en les alteracions fonètiques. Tractament en les alteracions fonològiques.

▪ CONSULTA DELS MATERIALS DE QUÈ DISPOSA L'ASSIGNATURA

Básica

Bartuilli M, Cabrera PJ, Periñan MC. Guía técnica de intervención logopédica: Terapia miofuncional. Madrid: Editorial Síntesis; 2010.

Camacho M, Certal V, Abdullatif J, Zaghi S, Ruoff CM, Capasso R, Kushida CA. Myofunctional therapy to treat obstructive sleep apnea: a systematic review and meta-analysis. *Sleep*. 2015; 38(5): 669–75. <http://doi.org/10.5665/sleep.4652>

Massana M. Tractament i prevenció de la dislàlia. Barcelona: Escola de Patologia del Llenguatge, Servei de Neurologia, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau; 2003. Retrieved from http://catalog.upc.edu/record=b1286595~S1*cat

Complementària

Bigenzahn, W. Disfunciones orofaciales en la infancia : diagnóstico, terapia miofuncional y logopedia. Barcelona: Ars Medica; 2004. Retrieved from http://catalog.upc.edu/record=b1294043~S1*cat

Borrás S, Rosell V. Guía para la reeducación de la deglución atípica y trastornos asociados. Valencia: Nau Llibres; 2008.

Estienne F, Deggouj N, Derue L, Vander Linden F. Incompétences vélo-pharyngées, dysfonctionnements tubaires, troubles articulatoires:300 exercices et activités pour y remédier.2e éd. Marseille: Solal; 2015.

Grandi D, Donato G. Terapia miofuncional: diagnóstico y tratamiento. Barcelona: Lebón; 2008.

Coll-Florit M, editor. Trastornos del habla y de la voz. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya; 2013.

Articles complementaris

Degan V, Puppini-Rontani RM. Terapia miofuncional e hábitos orais infantis. *Revista CEFAC*. 2004; (1): 396–404. Retrieved from http://www.cefac.br/revista/revista64/Artigo_9.pdf

Golding-Kushner K, C, P, E, T, L, MH. Treatment of sound system disorders associated with cleft palate speech. *Perspectives on Speech Science and Orofacial Disorders*. 2004; 14(2): 16–20. <http://doi.org/10.1044/ssod14.2.16>

Gallo J, Ramos Campiotto A. Terapia miofuncional orofacial em crianças respiradoras orais. Revista CEFAC. 2009; 11: 305–310. Retrieved from <http://www.scielo.br/pdf/rcefac/v11s3/a05v11s3.pdf>

Grandi D. La Ortodoncia lingual y el habla. Terapia del lenguaje: los beneficios del trabajo en equipo interdisciplinario. En: Echarri P, et al. Nuevo enfoque en ortodoncia lingual. Madrid: Editorial Médica Ripano; 2010.

Grandi D. La Ortodoncia lingual y el habla. Terapia del lenguaje: los beneficios del trabajo en equipo interdisciplinario. En: Echarri P, et al. Nuevo enfoque en ortodoncia lingual. Madrid: Editorial Médica Ripano; 2010. Retrieved from https://esteriya.files.wordpress.com/2015/11/ortodoncia_lingual_y_logopedia.pdf

Grandi D. La utilización de recursos en el tratamiento logopédico miofuncional de las disfunciones orofaciales. Revista Del Col-legi de Logopedes. 2010; 18: 24–29. Retrieved from <http://studylib.es/doc/6170813/rev-clc018.indd---col-legi-de-logopedes-de-catalunya>

Materials	Format

▪ MATERIALS I EINES DE SUPORT

Per a l'estudi de l'assignatura i la realització de les diferents activitats, es disposarà de les eines i materials addicionals que el professorat estimi necessaris.

▪ INFORMACIONS SOBRE L'AVALUACIÓ A LA UVIC-UCC

La Normativa acadèmica de la UVic-Ucc disposa que el procés d'avaluació es fonamenta en el treball personal de l'estudiant i pressuposa l'autenticitat de l'autoria i l'originalitat dels exercicis fets.

La manca d'originalitat en l'autoria o el mal ús de les condicions en què es fa l'avaluació de l'assignatura és una infracció que pot tenir conseqüències acadèmiques greus.

L'estudiant serà qualificat amb un suspens (D/0) si es detecta manca d'originalitat en l'autoria d'alguna activitat avaluable (pràctica, prova d'avaluació contínua (PAC) o final (PAF), o la que es defineixi al pla docent), sigui perquè ha utilitzat material o dispositius no autoritzats, sigui perquè ha copiat textualment d'internet, o ha copiat d'apuntes, de materials, de manuals o d'articles (sense la citació corresponent), d'altres estudiants, o per qualsevol altra conducta irregular.

Quan aquesta mala conducta es produeixi durant la realització de les proves d'avaluació finals presencials, l'estudiant pot ser expulsat de l'aula, i l'examinador farà constar tots els elements i la informació relatius al cas.

D'altra banda, aquesta conducta pot donar lloc a la incoació d'un procediment disciplinari i l'aplicació, si escau, de la sanció que correspongui.

La UVic-Ucc habilitarà els mecanismes que consideri oportuns per a vetllar per la qualitat de les seves titulacions i garantir l'excel·lència i la qualitat del seu model educatiu.

- **CONSULTA DEL MODEL D'AVUACIÓ**

Aquesta assignatura només es pot superar a partir de l'avaluació contínua (AC) i una prova de síntesi (PS). Per a fer la PS cal haver superat l'AC. La fórmula d'acreditació és: AC + PS.